

MAGYAR NÉP

POLITIKAI, GAZDASÁGI, SZÉPIRODALMI KÉPES HETILAP

Előfizetési árak :

Egész évre	44 L.
Fél évre	22 L.
Negyed évre	11 L.
Egy szám ára	1 L.

Felelős szerkesztő :

DR. NALÁCZY ISTVÁN.

Főszerkesztő :

GYALLAY DOMOKOS.

Megjelenik minden szombaton

Szerkesztőség és kladóhivatal :

Str. Regina Maria (v. Deák F.-u.) 35. sz.

TELEFON: 2-37. SZÁM.

A költő megdicsőülése

A segesvári csata. — A muszka haditerv. — Bem elszánt csatája. — Mit csinált e napon Petőfi?

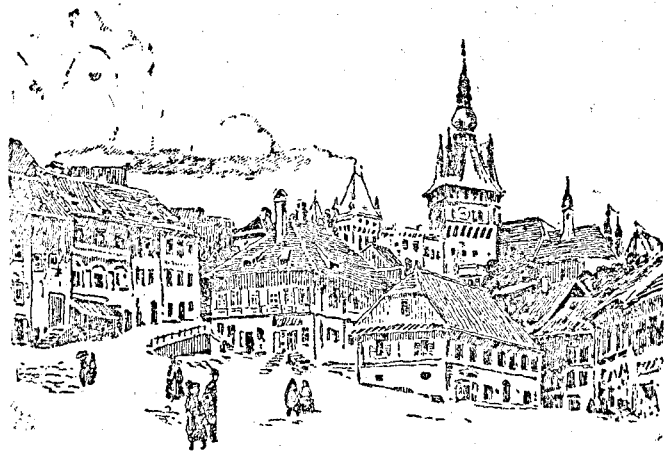
Petőfi.

Minek siratnálak?
Minek sajnálnálak?
Földi ember soha szebben
Nem halt meg tenálad!

Életed — halálad
Egy gyönyörű nóta...
Mintha csak a jó Istennek
Te diktáltad volna!

Szabolcska Mihály.

A Romániában élő magyarság közelebbről Segesvárra gyülekezik, hogy a költő halálának, eltűnésének színhelyén fejezze ki ünnepélyes módon tiszteletét és hódolatát a Petőfi csodálatos költészete iránt. Ebből az alkalomból elmondjuk röviden a költő életéből az utolsó napnak a történetét.

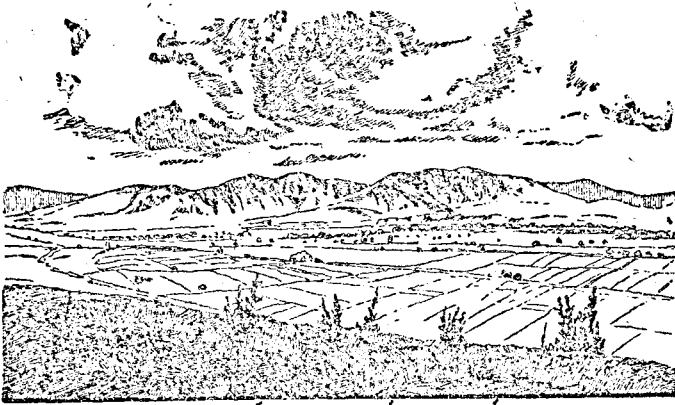

SEGESVÁRI PIAÇ RÉSZLET

Petőfit élve utoljára a szomorú emlékeztető segesvári csatában, 1849. július 31-én késő délután látták. Bizonyos, hogy ezen a napon halt meg. De, hogy mily

körülmények között; harc, vagy menekülés közben, kard vagy ütés által, egyedül vagy sokad magával? — azt senki teljesen elhihető pontossággal nem tudja. Sokan voltak, akik látni vélték a költő halálát, de ezek közül egysé állította bizonyossággal azt, hogy látta is a maga valósága szerint.

A segesvári csatát Bem apó vivta az erdély muszka hadsereg ellen. A muszkasereg fővezére Lüders tábornok volt s arra törekedett, hogy a Bem honvédcsapatát lökreverje s aztán az Erdélyben működő három muszkasereget egyesítve a Székelyföldet és Erdélyt teljesen és véglegesen meghódítsa. Bem apó pedig arra iparkodott, hogy a muszka főerőt, a Lüders seregét megverje, Erdélyből kikergesse. Ugy számított, hogy aztán a másik két kisebb muszkasereggel könnyű lesz a dolga. A Lüders muszka tábora állott 16,000 emberből és 24 ágyúból; Bemnek volt 2400 gyalogosa, 250 lovasa, összesen 2650 embere és 14 ágyúja. Ilyen nagy különbség mellett vakmerő kockázatnak tetszik Bemnek az az elhatározása, hogy csatába ereszkedett. Ámde tudjuk, hogy Bem csodákat művelt már előbb is. Úgyes vezetése alatt már nem egyszer nyert fényes győzelmet az erdélyi kicsiny honvédsereg gyakran tizszeres számú ellenségen is. (Igy pl. Piskinel.)

A. FEHÉREGYHÁZI • SÍK

A csata színhelye a Nagyöküllő völgye volt, Segesvár, Fejéregyháza, Bun, Héjjasfalva és Hétur községek határán. Reggel hét órakor kezdődött s délután haig tartott a nyílt csatározás, a rendes becstületes viadalom. De az üldözés, az elmaradt hadiszerek és elszakadt honvédek üldözése és megsemmisítése eltartott egészen öreg éjszakáig. Mert bizony a csatát Bem elvesztette nemcsak azért, mert az ellenség száma nyolcszor annyi volt, hanem azért is, mert a honvédség már kimerült, elcsigázott állapotban volt országszerte, míg a muszka most érkezett s friss erővel harcolt. Így lett a *segesvári csata* — *segesvári vereség* s Héjjasfalva vagy Fejéregyháza község határa a Petőfi életének is utolsó színhelye. Mi most nem azt akarjuk emlékeztetbe idézni, hogy folyt le a véres tusa. Mert véres volt nagyon; sokan estek el mindkét részről. (Itt esett el Skariatiu orosz generalis, a hős Zeyk Domokos) Bem maga is nehezen tudott ebből az istenitéleiből kivergődni, órák hosszat hevert a héjjasfalvi bozótos pocsolyában. Petőfi azonban ide rekedt, itt pusztult el.

Petőfi 30-án este Marosvásárhelyről megérkezett Székelykeresztúrra s ott Varga Zsigmondnál hált meg. (Némelyek úgy emlékeznek vissza, hogy Petőfi utolsó éjszakáját egy kereszturi vendéglőben töltötte s csak a vacsorát fogyasztotta el Varga Zsigmond házában: a mai Gyárfás-kuriában.) Korán utnak indult Bemhez, mert segédtisztje (adjutansa) volt őrnagyi rangban. Héjjasfalvánál érte utól Bemet reggel hét óra tájt, amikor már megkezdődött az előőrsök csatározása.

Petőfi a csata kezdetén Bem körül forgolódott gyalog, fegyver nélkül, vászonzubbonyos atilában. Ez a pont nagyon veszedelmes volt, mert, mint máskor is, Bem most is az ágyuk mellett állt, azokat személyesen vezényelte. Vissza is rendelte innen Petőfit a tartalékhoz Fejéregyháza mögé, az ellenkező oldalra. Mert megjegyzendő, hogy Bem nagyon féltette Petőfit, annyira, hogy nyílt csatába nem igen engedte. S ha a költő a vezér tudta nélkül még is megtette, mint Vizaknánál és Szászsebesen január végén és február első napjaiban,

mindig dorgálást kapott. Az öreg Bem apó tudta, hogy csak egy Petőfi van a világon s az pótolhatatlan. Később a csata folyamán különböző helyeken látták Petőfit: majd a falu fölött az ágyuk mögött, majd annak a fogadónak az udvarán, benn a faluban, hol szekere állott. Délután 3—4 óra között dr. Lengyel József orvos elbeszélése szerint éppen ennek a fogadónak tartott Petőfi, de félóra múlva a leégett falu egyik magas sűrűkemencéjének a tetején állott. Jegyzetett zsebkönyvébe s nézegette, hogy miként szedik össze a derék székely szekeres emberek a lecsapódott ágyugolyókat. Ekkor volt a csata a legelkeseredettebb, a legvéresebb. A költő kiment a falu végére a csataterre, egy ágyugolyó alig harminc lépésnyi távolságban csapott le mellette. A felverődő por egészen eltakarta, zubbonya ujjával törülgette szemét. Petőfi azonban annyira el volt foglalva azzal, amit maga körül látott, hogy magáról teljesen megfeledkezett. S mikor Lengyel doktor figyelmeztette a körülöttük tomboló veszedelemre, azt felelte:

— Potomság! — s helyén maradt. Pedig ekkor már Bem is s az egész táborokar menekült. Kétségbeesetten hangzott a kiáltás:

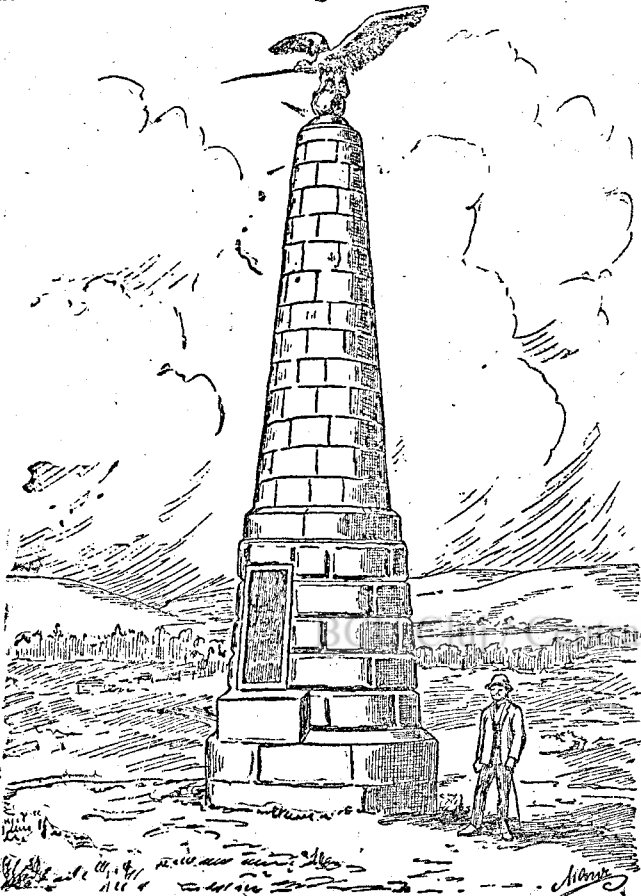
— Meg vagyunk kerülve! Ekkor aztán Petőfi is utnak indult. Legnagyobb hihetőséggel a falun át az országúton menekült, hogy benn a faluban, Fejéregyházán levő szekereire juthasson. Azonban ekkor már a faluban a szekereknek hire-pora sem volt. A zavar első percében elfutottak a szekerek s Héjjasfalvánál megtorlódva a Bem kocsiával együtt az ellenség zsákmányává lettek. Petőfi ekkor a Lengyel elbeszélése szerint tovább menekült az országúton Kisbun községe irányában. Itt az ut egy kaptatóra mászik fel s Lengyel itt látta a költőt fedetlen fővel, széteresztett ingnyakkal, libegő zubbonyban menekülni, úgy esti hat óra felé. Heydte osztrák generalis, ki másnap a halottakat eltemetette, ezen a ponton csakugyan látott az országút mellett egy halottat. Nadrágjának és zubbonyának zsebei ki voltak forgatva, meillette írások heverték össze-vissza. Ez tünt fel neki, ezért figyelte meg a halottat. Szőke volt, hegyes állszakállal, a mellén hatalmas dsidaszurás. Ez ölhetette meg. Heydte szerint ez a halott — Petőfi volt. (Igaz, hogy Petőfi inkább barnaszínű volt arcbán, de hiszen a halottak mind fehérek.)

A vélemények teljesen megegyeznek abban, hogy Petőfi Fejéregyháza és Héjjasfalva között esett el. Oly helyen maradt el, ahonnan el nem menekülhetett s, foglyul sem eshetett, mert a Skariatiu tábornok eleste és a véres csata miatt duhős ellenség az utolért futókat mind leöldöste. Különben is mint foglyót soha senki sem látta.

Felesége, Szendrey Julia maga is leutazott 1840—1850 telén Székelykeresztúrra férje keresése végett. A

hallottak után azonban többé nem kereste. Megnyugodott abban, hogy férje ott halt meg a segesvári csatateren.

De sokan sokáig a kopasz valót nem vették tudomásul. Voltak olyanok, akik káprázatos mesét mondtak arról, hogy Petőfi orosz fogságba kerülve a szibériai ólomhányákban sinylődik. Idehaza sokan várták, hogy egyszer csak váratlanul megérkezik.

A EENÉREGYHÁZI HONVÉDSIROK EMLÉKOSZLOPA.

Hova tovább az egykoruak előtt szomorú, a későbbi nemzedék szemében pedig csudálatosan szép valóság lett, hogy Petőfi a segesvári csatán vérért el úgy, amint már előbb több költeményében, de különösen az *Egy gondolat bánt engemet* címűben megjövendőlte.

Segesvár s a körülötte elterülő csatater nemcsak most, hanem már régente is zarándokhelye volt a magyarságnak. A mostani ünnepeken, sajnos, csak a Romániában élő magyarság vesz részt. A más országokban élők közül csak kevesen. De viszont lesznek jelen románok és szászok is szép számban. És így a Petőfi-költészet által mégis csak egybeforrának a lelkek.

Az az ércszobor, amely nem régen Segesváron állott s a Petőfi alakját ábrázolta, dicsőségét hirdette, eltűnt ugyan, de reméljük és hisszük, hogy épül már egy új szobor az összes, de különösen az itt Romániában élő népek lelkében s ez a szobor is Petőfit fogja ábrázolni, de nem ércben, hanem abban a boldogságban, amely betölti majd az egész emberiség lelkét a világszabadság által.

Dr. Kristóf György.

Aldozatkészség.

Talán nem is jól választottam meg a szót, mert inkább *kötelességteljesítés* illenék ahhoz, amit mondani akarok.

Még nem is olyan régen mindent az államtól vártunk; iskolát, templomot, tanítói- és papi fizetést és emellett még számtalan egyebet, mind az államtól, államsegélytől reméltünk és követeltünk. Ma már más időket élünk; az állam lassan vagy sehogysem jön segítségünkre. S akkor is csak úgy ad az egyik kezével, hogy legalább ugyanannyit elvesz a másikkal. Napról-napra látjuk, hogy teljesen a magunk erejére vagyunk utalva. És ez nem is olyan rossz állapot, mint első tekintetre látszik.

Hiszen nincsen olyan gazdaember, aki szerencsétlenségnek tartaná, hogy a maga kis, vagy nagyobb gazdaságát magának kell vezetnie, ellátania, értékesítenie. Miért volna szerencsétlenség az, hogy egyházunkról, iskolánkról magunknak kell gondoskodnunk?! Csak azt kell belátnunk, lelkünk mélyéig éreznünk, hogy az az egyház, az az iskola a miénk, azért mi vagyunk felelősek. Ha szép és gondosan kezelt: a mi dicsőségünk; ellenben a mi szégyenünk, ha roskadozó, elhanyagolt. Amint mindenki megszólja azt a gazdát, kinek szép nagy belsőségét felveti a rendetlenség, a gaz, úgy megszólják azt a falut, hol jó gazdákra valló házak, udvarok, csinos istállók, ólak, színek és más efélek vannak, de a templom fala omladozik, fedelén becsurog az eső; az iskolában betegek lesznek a gyermekek és a tanítók, annyira nem arra való az épülete s ahol szebb a korcsma, mint az iskola. Pedig lehet látni ilyet s olyankor úgy képelem, mintha egy nagy cifrán, pávásan kiöltözött menyecske állana előttem, kiről tudom, hogy az urát és gyermekeit ellepi a piszok s háza szalad el a rendetlenségtől.

Isten gyakran megróbáltatásnak teszi ki az embert, hogy így adjon alkalmat a maga jószágának, ember voltának kimutatására és bizonyosságot tegyen arról, hogy különb az állatnál, méltó arra, hogy Isten képét viselje. Legjobban bizonyosságot tesz ezekről az ember, ha teljesíti kötelességét. Mindenféle kötelességnek könnyű a teljesítése, ha az ember nem vár azonnal hasznot belőle. Ha gyermekeink egészségére vigyázunk, arra törekszünk, hogy derék embereket neveljünk belőlük, idővel nemcsak gyönyörködhetünk bennük, de támogatást nyerünk velük öreg napjainkban. Ha egyházunkkal, is-

kolánkkal szemben kötelességünket hiven teljesítjük, nemcsak lelki gyönyörűséget szerzünk magunknak, nemcsak polgártársaink becsülését biztosítjuk, hanem azt a megmérhetetlen nyugalmat, lelki öntudatot is megszerezzük magunknak, amit semmi sem pótol. Mert ezzel elősegítjük fajtánk, magyarságunk fennmaradását, virágzását bármilyen nehéz viszonyok közt is. Annál nagyobb lehet a mi lelki örömünk, minél nehezebb körülmények között érjük el ezt a célt. Szép az, ha a gazda hat ökröt hajt ki a portájáról. Szép akkor is, ha az apjától örökölte, de még szebb, ha azt maga szerezte, becsületes munkával, fáradhatatlan magatöréssel, ésszel és szorgalommal. És milyen szomorú az, ha az ilyen gazda fia pusztán hányagságból, dorbézolások miatt oda jut, hogy még két macskát sem mondhat a magáénak!!

Mi magyarok rengeteg nagy erkölcsi és szellemi vagyont örököltünk elődeinktől. Nekünk ezeket nemcsak meg kell őriznünk, hanem lehetőleg gyarapítanunk is kell, hogy az utánunk jövők előtt szégyent ne valljunk, hitványoknak ne tűnjünk fel. Első kötelességeink családunkkal szemben vannak, azután következnek az egyház, a község, végül egész fajtánk. Ezeket az utóbbi kötelességeket csak többi polgártársainkkal együttesen gyakorolhatjuk. Mindig vigyázzunk arra, hogy vezetésre a legalkalmasabb embert válasszuk, de soha se higgyük, hogy mi vagyunk a legarratermetebbek. A vezetőket becsületes törekvéseikben támogatassuk szívvel-lélekkel. Ha polgártársaink minket állítanak valami helyre, ne nézzük, hogy az kicsi polc-e vagy nagy, hanem úgy igyekezzünk annak megfelelni, mintha tőlünk függne az egész világ jó vagy balsorsa. Az embernek soha sem az állás adja meg a becsülést, hanem az ember az állásnak. Az a kocsis, aki nehéz uton ügyesen vezeti át a maga kocsját, sokkal több becsülést érdemel, mint az a miniszter, aki a reá bízott országot romlásba dönti.

Sokat lehetne még ezekről a dolgokról beszélgetni és érdemes foglalkozni velük. Mert soha se feledjük: minden egyes erdélyi magyar ember kötelességteljesítésétől, becsületes törekvésétől az egész erdélyi magyarság jövője, boldogsága, fennmaradása függ. A maga helyén a legkisebbnek is fontos a maga szerepe. Az óra nagyszerű szerkezet, de ha a legkisebb csavar kiesik belőle, már megáll s ha még egy-kettő követi, szétesik, elpusztul az egész. Erős

a lánc, amíg minden szem megvan, de ha egy kikapcsolódik már nem lánc, hanem csak ócskavas. Ilyen csavar; ilyen láncszem minden erdélyi magyar ember. Mindenkinek nagyon fontos a szerepe. Ezt tudnia kell, mert ha megfelelnek róla, kiesik az összességből, — az utódok átka fogja kísérni emlékét!!

Dr. Buday Árpád.

Politikai hírek.

A Magyar Szövetség közgyűlése.

A Magyar Szövetség ügyében örvendetes változás történt, Voitoianu belügyminiszter ugyanis táviratilag értesítette a kolozsvári prefektust, hogy a Magyar Szövetségnek augusztus 5-ére összehívott központi választmányi ülését és aug. 6-ára kitűzött közgyűlését engedélyezze. Kezdetől fogva kifejezést adtunk annak a véleményünknek, hogy ennek az intézkedésnek be kell következnie, hiszen a kormány nem akadályozhatja meg épen annak a gyűlésnek a megtartását, amely a kormány kívánságai szerint akarja a Szövetség szervezeti szabályait átalakítani. Így sok hazavona után mégis meglesz tehát a Szövetség közgyűlése s reméljük, hogy azután semmi akadály nem fog hátrálni a Szövetség munkája elé. Hiszen ezt nagyon sokszor hangoztattuk s bizonyosság erre a Szövetség eddigi munkája is, hogy a Szövetségnek végső célja az, hogy a romániai magyarság érdekeit, intézményeit s azok szabad fejlődését biztosítsa.

A közgyűlésnek csupán két tárgya lesz: az egyik az alapszabályok végleges szövegének megállapítása, a másik az új tisztikar megválasztása. Mindannyiunk érdekében reméljük, hogy a gyűlés teljes együttérzéssel, komoly méltósággal fogja megoldani feladatait mindnyájunk megnyugvására a Szövetségre váró súlyos és nagy feladatok eredményes megoldása érdekében.

A központi választmány és a nagygyűlés ideje. A Magyar Szövetség belügyminiszteri engedély alapján központi választmányi ülését folyó évi augusztus hó 5-én (szombaton) délután 3 órakor, nagygyűlést augusztus 6-án (vasárnap) délután 3 órakor tartja. Mindkét gyűlés színhelye a református theologia diszterme lesz. Az üléseket előkészítő értekezleteket a Szövetség ideiglenes helyiségében (Str. Reg. Maria v. Deák Ferencz utca 35 szám alatt Magyar Nép szerkesztősége) tartja meg. Mindennemű megkeresés ezen irodahelyiséghez intézendő.

Tagozati gyűlés. A Magyar Szövetség kolozsvári Tagozatának Választmányja július hó 29-én a róm. kath. főgymnázium disztermében (Kolozsvár, Farkas-utca 2. szám, második emelet) választmányi

ülést tart a Szövetség új alapszabályainak megválasztása céljából.

A Magyar Nemzeti Párt nagygyűlését folyó évi augusztus hó 5-én délután 6 órakor tartja Kolozsvárt a Központi Szálló (Nagy Gábor-féle vendéglő) emeleti külön termében. A meghívók már széjjel mentek. Kívánatos, hogy magyar testvéreink minél számszerűbben vegyenek részt ezen az ülésen.

A Párt Intéző-Bizottsága folyó hó 28-án délután 5 órakor a Magyar Nép szerkesztőségében teljes ülést tart a további teendők megbeszélése céljából.

Az érkező vendégek elszállásolás iránt a párt kebelében megalakított elszállásolási bizottsághoz (Magyar Nép szerkesztősége) forduljanak.

KÜLFÖLD

Helyzetkép Európa állapotáról.

A hágai konferencia feloszlott anélkül, hogy a világbéke számára komoly hasznot hajtott volna. Az oroszok nem teljesítették a magántulajdon elismerésére vonatkozó követelést. S ezzel a tárgyalás céltalanná vált. A franciák kárörömmel állapítják meg, hogy az angol miniszterelnök békitő politikája megbukott. Európa ma egyéb téren is a belső források, békétlenségek idejéi éli. Bécsben éhségtüntetések, sztrájkok zavarják a közrendet. Lengyelország kormányválsággal küzd, a zavaros helyzetben már a hadsereg lázadásától tartanak. Közélebről a szomszédos lithvánok felelőtlen csapatai betörték Lengyelországba s gépfegyverrel, ágyukkal felszerelve helységeket pusztítottak el. A német szabad csapatok Sziléziában a lengyelek ellen, a magyarok Nyugatmagyarországon az osztrákok ellen intéztek támadást. Olaszországban a túlzó nemzetiek (fascisták) a szociálista munkásokat támadják és üldözik és rémuralmukkal a kormányt lemondásra kényszerítették. Jugoszlávia a magyar nyelvű polgárokat kiűldözi otthonukból s a románokat, akiknek pedig közélebről tett nagy baráti fogadkozásokat, a Bánátban és a Timok-völgyében a végső elkeseredésig üldözi, pusztítja, Bulgária ellen kardját csörgeti, bosnyák alattvalóit éhezeti. A lotok önkormányzati jogokért ostromolják a cseh kormányt, az irek még egyre lázonganak Anglia ellen. Németország munkás osztályai a köztársaságot akarják megerősíteni, ám a bajorok királyuk visszahívásán dolgoznak. Folytassuk-e a szomorú szemléti? Mindentűt zavar, békétlenség. Így fest Európa a békekötések harmadik évében.

Határkérdések és kisebbségi ügyek a Népszövetség gyűlésén. A Népszövetség tanácsa Londonban gyűlésezik. Legutóbb a magyar és osztrák, valamint a magyar és szerb határ rendezését tárgyalta. A határ-

megállapító bizottság mindkét helyen Magyarország javára szóló kiigazításokat indítványozott. A Népszövetség mostani ülésén csak az érdekelt felek kihallgatása történt meg, a döntést az augusztusi tanácskozásokra halasztották. A magyar és bolgár kisebbségi kérdéseket is tárgyalták és értesítették a magyar és bolgár kormányokat, hogy minden panaszt, ami megtörtént esetekre vonatkozik, a Népszövetségi tanács kötelességszerű pontossággal fog elbírálni.

Lengyelország lakossága. Lengyelországot Németország kárára Felsősziléziából nagy földdarabbal nagyobbította meg a nagyköveti tanács. Az így egyelőre végleges határokkal bíró Lengyelországban befejezték a népszámlálást és azt találták, hogy a lakosság száma 25 millióra szaporodott.

A végtelen hadisarc. A legyőzött államok élet erejét nemcsak a kirótt hadisarc emészti, hanem azok a folyó kiadások is, amiket a megszálló csapatok és különféle külföldi bizottságok fenntartására kell fordítani. Németország ilyen címen szédületes összegeket izzad ki havonként. Ám Magyarországnak is megvan a súlyos keresztje. Egy angol ezredesnek évi fizetésül 3 és fél-millió koronát kell fizetnie, egy francia ezredesnek még többet. Horthy kormányzónak, tehát az államfőnek nincs annyi fizetése, mint a külföldi bizottság magasabbrangú tisztjeinek.

A csehek rendeleteiket magyarul is kiadják. A pozsonyi teljhatalmu miniszterium kebelében törvényordító osztályt rendeztek be arra, hogy az 1921. évi cseh törvények értelmében ezután a törvényeket magyarul is közöljék.

Kósa hírek. A „Dacia” című román lap felünnévi hírt közöl a Dnyeszter vidékéről jött utasok előadása nyomán. A hír arról szól, hogy Komeneff, az orosz szovjet egyik vezető embere szemlélet tartott a Dnyeszter-menti vörös csapatok fölött és tüzes beszédet intézett hozzájuk, amelyben felhívta figyelmüket, hogy rövidesen át fognak kelni a Dnyeszteren és Romániával meg fognak harcolni Besszarábia birtokáért. Némely híradások szerint Besszarábiát orosz kémek árasztják el a csapat-elhelyezések kikutatása végett. A „Dacia” ijesztgetését nem igen lehet komolyan venni. Párisi lapok szerint Romániát Oroszország nem fogja megtámadni. Igen nagy ehhez az orosz hadi központok távolsága és ma már Oroszország nem rendelkezik azzal a féltelmes lovassággal, amellyel 1920-ban Lengyelországot megtámadta, valamint technikai felszerelése sem elégséges a Dnyeszteren való áthatolásra.

Olvassa a „Pásztortűz”-et.

HÍREK

Naptár. 1922. augusztus 1-től aug. 16-ig. Holdtölte 7-én. Utolsó negyed 15-én. Elsejen a nap hossza 14 óra 58 perc, a hó végéig 1 óra 31 percet fogy. Vásárok: aug. 1. Alparét. Felsőbajom, Miklósvára, Nagypalád, Nyárádszereda, Vajdarcse, Felsővisó. 3. Belényes, Déva, Mezőmehes. 4. Vaskóh. 6. Prázmár, Vizakna. 7. Bereczk, Felsővisó, Középvísi, Ninczkyfalva, Szentjobb. 8. Aranyosmedgyes, Széplak. 9. Óradna, Simon. 10. Alsószopor, Merczyfalva, Szászrégen. 11. Eczel, Kisapold, Marosujvár, Resiczabánya. 13. Felek (Szében m.) Harasztkerék, Temesvár. 14. Avasujváros, Dés, Papolcz. 15. Csákvár.

A segesvári Petőfi-ünnep előkészületei. Az országos Petőfi-ünnep megtartását a belügyminiszter engedélyezte. Így hát nem lesz formai akadálya annak, hogy a magyarság kifejezze páratlan lelkesedését és hálás hódolatát a legnagyobb magyar költő emléke iránt. Hisszük, hogy az erdélyi magyar nép a július 30—31-én lezajló helyi ünnepekre a helyi rendezőbizottságok kataluzolása mellett tömegesen fog Segesvárra zárandokolni. Itten az országos rendezőbizottság testvéri szeretettel, gondos vendéglátással fog fogadni mindenkit. A segesvári országos bizottság legujabban a következő tájékoztató felhívást bocsátotta ki:

Mi itt Segesvárt örömteljes munkával tesszük az előkészületeket, hogy befogadhassuk és vendégül láthassuk Petőfi költészetének minden tisztelőjét, kulturális egyesületeket és társulatokat, intézményeket, ezek képviselőit ép úgy, mint magánosokat. Tanusítani akarjuk, hogy amilyen kevesen vagyunk itt számban székelyek, magyarok, ép oly nagy és igaz szives vendéglátó szeretetünk. Tanusítani fogják szász és román polgártársaink is, hogy a világirodalom e nagy szellemének ünneplésénél vendéglátó szives szeretetben találkozik a szász és román a magyarral.

Vendégeinket arra kérjük szeretettel, hogy vezetőik és a rendezőség iránt azt a katonás rendtartást és pontos fegyelmet tanusítsák most is jó nevünk és szép sikerünk érdekében, melyről 1897-ben és 1899-ben Ugron Gábor vezetése alatt ma is elismeréssel emlegetik az akkori ünnepeket látogató székely népet. Diszfelvonulásunk érdekében már most is kérjük, hogy amely vidéknek sajátos és jellegzetes viselete van (Kalotaszeg, Torockó stb.) e viseletben vegyenek részt a felvonulásban és ünnepélyen. Magyar és székely népviseletben megjelent ifjak és leányok csoportját is beillesztjük a felvonulás rendjébe. A leányokat buzavirág és pipacs, az ifjakat cserlomb vállfűzérrel ékesítve. E csoportozatok részvevőiről, számukról értesítést kérünk. Szükséges tudnivalókkal írásbeli megkeresésre szívesen szolgál az országos bizottság előadója. Találkozunk minél számosabban, minél lelkesebben, de egyuttal minél fegyelmesebben és méltóságosabban is a segesvári országos ünnepeken!

Magyarok a trónörökös társaságában. Károly trónörökös a múlt héten Kolozsvárt időzött és az alkalmat ismerkedésre használta fel. Meglátogatta az erdélyi magyar muzeum gyűjteményét és a könyvtárat is. Ezeknek a magyar tudományos intézményeknek a gaz-

dagsága és szakszerű vezetése iránt nagy elismerését fejezte ki. Egy estélyre, amelyet a trónörökös tiszteletére rendeztek, a magyar egyházfők és politikusok is hivatalosak voltak. Br. Jósika Samuval, a Magyar Szövetség elnökével, különösen meleg és élénk beszélgetést folytatott a trónörökös az erdélyi magyarság helyzetéről.

Követendő példa. Moldován József és fia kolozsvári borkereskedők a református egyház presbiteri közgyűlésén felajánlották, hogy egy évig egy-egy református tanítónak havi fizetésül 1000—1000 leut ajánlanak fel. Így apa és fia egy év alatt huszonnégyezer leut szentelnek a magyar közoktatásügynek.

Abrudbánya ünnepe. A Torda-Aranyos köri unitárius egyházkör e hó 20-án, Abrudbányán tartotta évi közgyűlését, melyen résztvevett a kis bányaváros magyar közönsége rang és valláskülönbőség nélkül. Az egyházközből összesereglett vendégeket igazi magyar vendégszeretettel fogadták. A gyűlésen különösen sokat foglalkoztak az iskolák és a nevelés ügyével. Megejtették a tisztviselői kar kiegészítését is, amennyiben a megüresedett felügyelő gondnoki állásra megválasztották dr. Balogh Györgyöt és Bors Mihályt. Az istentiszteleten ünnepi szónok Tarcsafalvy Zoltán lupényi lelkész volt. Új eget és új földet hirdetett, Péterffy Gyula toroczkói tanító énekszólójával segített a lelkeket istenhez emelni. Este 7 órakor a zsufozásig megtelt templomban jól sikerült vallásos estély volt. Ádámosi Gábor imájá után énekek gyönyörködtették a közönséget. Ürmösi Gábor, dr. Szathmári Miklós, orgonajátékkal Székely Erzsébet és Péterffy Gyula, hagedűszólóval Kiss János, szabadelőadással és felolvasással Árkossy Tamás és Kovács Imre, szavalattal Fazekas Béla. Az ünnepeket Lőrinczy Dénes esperes egységre és munkára buzdító beszéde zárta be. Az estélyt társasvacsora és táncmulatság követte.

Angol és amerikai unitáriusok Kolozsvárt. Az erdélyi magyar unitáriusok meglátogatására két angol és két amerikai unitárius kiküldött érkezett Kolozsvárra. A vendégeket vasárnap, az istentisztelet végén ünnepiesen üdvözölték és a küldötség vezetőit egyházi tisztségek adományozásával tüntették ki. A kolozsvári egyház a bostoni egyháznak, amelytől anyagi segítséget is élvez, többszázéves művészi urvacsorai terítőt küldött a látogatás emlékéül. Az angol és amerikai kiküldöttek Bukarestben is látogatásokat tettek a miniszteriumokban és részletesen érdeklődtek a kormány egyházi és iskolai politikája iránt. Augusztus elejéig maradnak Erdélyben és ezalatt a vidéki egyházakat is meglátogatják.

Kétféle lélek. Egyik szébeni ujság nagy megelégedéssel állapítja meg, hogy a magyar kormány minden olyan műkincset visszaszolgáltatót Erdélynek, amelyeket a háborus zavarok miatt szállítottak Budapestre megőrzés végett. Az aradi, szébeni muzeumok, a beszercei szász eklézsia és mind a többiek hiánytalanul visszakapták művészi drágaságaikat. Mennyire nemesebb gondolkodás nyilatkozik meg a művészi kincsek visszaadásában, mint például a csehek elvakult cselekedetében, akik nagy garral hangoztatják műveltségüket és olyan páratlan szépségű szobrokat is képesek voltak széttrombolni, mint a világhírű Fadrusz János pozsonyi Mária Terézia szobra. A csehek mű-

emlék-pusztítását a művelt Nyugat is a leghatározottabban elítéli. Legutóbb az ősi angol egyetemnek, Oxfordnak a tanárai és diákjai emelték föl szavukat a magyar művészi alkotások tönkretétele ellen.

Pályaválasztó ifjainkhoz. Ezelőtt, mikor szabad volt minden ut előttünk, szabadon választhattuk azokat a pályákat, amelyre tehetségünk vitt és akkor kedvünk-től kísérve hivatást teljesíthettünk a pályán. Ma legfőbb hivatásunk nem abban van, hogy az életet tehetségünk szerint szolgáljuk, hanem hivatásunk elsősorban magyar fajunk fenntartása és anyagi megalapozása. Pályaválasztó ifjainkat e kettős elv vezesse: Egy lélek se távozzék el Erdélyből, még tanulni se, hogy számunk egy homokszemmel se apadjon és mindenki keressen olyan realis boldogulást, mely néki nemcsak biztos megélhetést, hanem anyagi megerősödést is jelent. Ifjainknak a termelő, teremtő pályákra kell lépniök, ahol egyéni függetlenségükkel a magyarság oszlopai lehetnek. — Ne szégyeljétek tehát a munkát! Legyetek iparosok, kereskedők, gazdálkodó emberek és felsőbb egyetemi pályán keressétek inkább az orvosi és a technikai pályákat. Tanulmányát aki csak teheti, végezze Erdélyben, mert a diploma-honosítás sok nehézséggel jár.

Ki akar építőmester lenni? Annak, aki építőmester akar lenni, természetesen képesítő vizsgálatot kell tennie. Közöljük, hogy ilyen vizsgálatokat a lekapsolt területen csupán Temesvárt tartanak és pedig ez évben október hó folyamán.

Petőfi-ünnep Kolozson. A Kolozsi Dávid Ferencz Egylet július 16-án a fürdővendéglő nagytermét zsúfolásig megtöltő közönség jelenlétében elevenítette fel a költő emlékét. A zenekar Petőfi-dalai után Kiss Sándorné Papp Erzsébet elnöki megnyitójában a költő szülői szeretetéről emlékezett meg. A szavalatok után Hankó Veress Károly ny. főszolgabíró lélektani és szépiességgel beszélt Petőfi költészetéről. Rennerné Halász Baba éneke és Ürmösi Judith tánca magas műveltséget nyújtottak. Az ugy erkölcsileg, mint anyagilag szépen sikerült ünnepet Petőfi-dalok zárták be.

Magyar szakelődő a román kormányban. A kormány azt tervezi, hogy a belügyminiszteriumban szakelődőt fog beállítani. Az a cél, hogy legyen a miniszterium keblében egy szakember, aki a magyar kisebbséget érintő összes kérdésekben tapasztalt és szakszerű felvilágosítást tudjon adni.

Rathenau gyilkosai. A külügyminiszternek Rathenauk gyilkosait a rendőrség napokon át üldözte, míg végre legutolsó buvóhelyükön, egy Saaleck nevű várban körülkerítette őket. A gyilkosok — két fiatal mérnök — nem várta meg, hogy a rendőrség elfogja és kivallassa őket, hanem amint meggyőződtek, hogy a menekülés lehetetlen, öngyilkosok lettek. Ezzel a gyilkosság részleteinek teljes kiderítése lehetetlenné vált.

Egy hasznos könyvről. Az okosság azt parancsolja, hogy azt az országot, amelynek köielékébe jutottunk, tüzetesen megismerjük. Gazdasági terveink, politikai céljaink egyformán szükségessé teszik a gondos tájékozódást, mert csak így tudjuk az előnyöket kihasználni, a veszedelmeket elkerülni. Örömmel kell tehát fogadnunk minden alkalmat, amely bármely tekintetben megbízható, alapos ismereteket nyújt számunkra új környezetünkről. Abból az alkalomból mondjuk el ezt,

mert egy nagyon értékes és tanulságos könyv került a kezünkbe, amely a jelzett célt kiválóan szolgálja. Dr. Bitay Árpád, a kolozsvári „Marianum” tanára egy teljes füzetben írta meg a román irodalomtörténet legnevezetesebb eseményeit. A legrégibb emlékek ismertetésével kezd, kitér a vallásos költészetre, történetíráásra, népköltészetre, színművészetre, újságírássra s mindenből tanulságos és érdekes összefoglalást nyújt. Az írókat találóan jellemzi, a legkiválóbbakat, mint Eminescut bővebben is méltatja. Általában nagyon hasznos munkát ad a tanítók, tanárok, tanulók részére s mindazok kezébe, akik a román szellemi élet fejlődését rövidebb összefoglalásban meg akarják ismerni. A román sajtó nagy elismeréssel adózik a munkának, mi is szívesen köszöntjük Bitay tanárt a reánk nézve törellel ugaron és könyvét érdeklődő olvasóink figyelmébe ajánljuk. (Megrendelhető Kolozsvárt a Minervánál, ára 40 leu).

Folyton drágul a cukor. Romániának nincsenek olyan cukorgyárai, amelyek a szükségleteket csak megközelítően is fedezni tudnák. A legtöbb cukrot Csehországból hozzák be. A valutakülömbőség a két ország között egyre nagyobb, aminek természetes következménye, hogy a behozott áruk s így főként a cukor, állandóan drágulnak. A cukor ára pár nap alatt Kolozsváron 28 leuról 30-ra ugrott kilogrammonként.

A nemzetek ujjaszületése. Kiváló gondolkozók és államférfiak hangoztatják, hogy a háboru sebeiből csak a földműves osztály szervezése és erősödése után gyógyulhatnak föl. Egyes országokban ez a szervező munka serényen folyik. Németország rájött, hogy egészségtelen állapot a népnek a városokba való özönlése és az új jelszó: „Németországot a falusi gazdaközönység fogja ujjíateremteni!” A szervezésnek főcélja s egyben eszköze: a gazdák műveltségének, szaktudásának emelése, nemzeti érzésének fejlesztése. Egymás után keletkeznek a felsőbb népoktató tanfolyamok, amelyeket téiben tartanak és amelynek vezetői testvéri közönségben élnek tanítványaikkal. Ez az oktatási rendszer különösen Dániában fejlődött ki, amelynek hárommillió lakosából minden harmadik végezte a magasabb gazdasági tanfolyamot. Svédország, Svájc, Hollandia szintén nagy gondot fordít a gazda-nép kiképzésére. (A hollandusok gazda-képzéséről s nagyszerű gazdasági eredményeiről az Erdélyi Magyar Naptár fog érdekes ismertetést hozni.) Nálunk a szászok értek el nagy eredményeket ezen a téren s mostan azzal a tervvel foglalkoznak, hogy arravaló földműves ifjait a németországi felsőbb tanfolyamok látogatására is kiküldik. Hát mi magunkra maradt erdélyi magyarok megmozdulunk-e valahára és elindulunk-e a művelődés útjain. Az idő sürget, nem szabad elkélnünk!

Valuta-jegyzés.

1922. július 25-én, Bukarest.

1 dollár	=	166—	Leu
1 angol font st.	=	715—	„
1 francia frank	=	13·70	„
1 svájci frank	=	31—	„
1 olasz lira	=	7·50	„
1 csehszokol	=	3·75	„
1 szerb dinár	=	2·05	„
100 német márka	=	40—	„
100 magyar kor.	=	11—	„

GAZDASÁGI ÉS SZÖVETKEZETI KÖZVETÉLETT

Az új termésrendelet.

A kormány kebelében működő gazdasági tanács az érdekeltek véleményének meghallgatása után elkészítette az új termésrendeletet, illetőleg kiviteli szabályzatot. A Monitorul Oficialban megjelent rendeletről a következőket vesszük ki:

A buza, rozs és malomtermékek, valamint repcefélék, sárgamustár, vadrepce, mák, lenmag, kendermag, napraforgó- és tökmag termékeinek a belső forgalma szabad. Szállíthatók egyuttal egyik megyéből a másikba mindeh engedély nélkül — ezt az utóbbit különösen hangsúlyozzuk, mert más lapok azt írják, hogy a megyéből is engedéllyel lehet kiszállítani. Az országból való kivitel azonban tilos.

Szabad a kivitele és természetesen a belföldi forgalma árpakásának, zabnak, babnak, lóhere és lucerna magnak.

Kiviteli díjak a következők:

100 kgr. árpa, árpakása, zab, bab, borsó, lencse és malomtermékek után	200 leu,
100 kgr. lucernamagra	500 leu
100 „ lóheremagra	400 „
100 „ köles után	150 „
100 „ borsó után	100 „

A vám díjak jó árfolyamu valutákban fizetendők. A számítás alapjául e tekintetben a lírát, illetőleg az angol sterlinget veszik, azonban itt a részleteket illetőleg bevárando a pénzügyminiszter rendelkezése. A rendelet kiemelten hangsúlyozza azt, hogy ezeken kívül más díjak szedése tilos.

Az eddig kiadott összes kiviteli engedélyek a rendelet megjelenésével egyszerre érvénytelenekké váltak.

A lakosság és a hadsereg számára összegyűjtendő buza ára 250 leu, mely összegen felül mázsánként 50 leu külön jutalmat kap minden termelő, aki a közélémezés vagy a hadsereg számára adja át fölös buzamennyiségét. Azonkívül jutalmat ad az állam azon termelőknek is, akik az 1922. év őszén minden földet bevetnek. A jutalom hektáronként 200 leu.

A burgonyából kivihető mennyiség az eddig érvényben levő rendelkezések szerint állapítatik meg.

Új kiviteli engedélyeket nem adnak, az eddig kiadottakból július 16-án tul csakis azok érvényesek, melyek után meghatározott mennyiséget maximális áron adnak át közfogyasztásra.

* * *

Ez a termésrendelet úgy a kivitel korlátozásával, mint a közélémezésre szánt terményeknek, de épügy a malomtermékek árának a maximálásával is rendkívül sok kárt és sérelmet okoz gazdaközönségünknek. Ilyen körülmények között a gazda egy egész esztendei verejtékes munkájának semmi hasznát nem látja. Az ő javára az ipari termékeket, melyek használatával gazdaságát üzemben tartja, senki sem maximálja. Nem is lehet, mert az ipar a külföld árai szerint igazodik folyton. Épügy nem maximálják a munkabért se, az aként igazodik, milyen a pénz árfolyama. S legkevésbé tudja maximálni valaki számára azt, meddig essék vagy emelkedjék a leu árfolyama. A gazda dolgoztatott végig a leu hanyatlása alatt s ezzel folyton rohamosan szaporodott kiadásának mértéke; most kezd emelkedni a leu értéke s így amugy is magától esik a gabona ára. Elég szomorú dolog, hogy az állam erre még a közfogyasztások maximálásával dupláz rá.

A sérelmek hatása alatt széles mozgalmat indítottak a kormányrendelet ellen az erdélyi gabonavásárló társulatok és a kolozsvári központi malomszövetség is. Példájukat követe sürgösen meg kellene mozduljon minden falusi gazdakör és az Erdélyi Gazdasági Egyesület is az őstermelő társadalom érdekében.

A juhturó kiviteléért. A kiviteli korlátozások a juhturóra is kiterjednek. Ebből a termelőkre is, az államra is súlyos károk háramlanak, mert jóval több juhturót készítenek az országban, mint amennyire a hazai fogyasztásnak szüksége van. A juhturó-termelők a kivitel engedélyezése érdekében mozgalmat akarnak indítani.

A „Hangya” központ közgyűlése. Folyó hó 18-án tartotta meg a nagyenyedi „Hangya” központ 1922. évi rendes közgyűlését dr. Garda Kálmán elnöklété alatt a kötelékébe tartozó falusi szövetkezetek képviselőinek élénk érdeklődése mellett. Az 1921. évi üzleteredményről szóló jelentés szerint a központ forgalma a lefolyt évben 412 millió leu volt, tehát közel egy fél milliárd. 1921-ben 536 szövetkezet tartozott a központ kötelékébe, mintegy 150.000 taggal és 630.000 üzletrésszel. A központ az áruelosztás javítása és a forgalom emelése céljából kirendeltségeket, illetve transitó-raktárakat létesített Nagyvárad, Arad, Sepsiszentgyörgy, Marosvásárhely, Székelyudvarhely, Szatmár és Torda városokban és e téren a fovebbi munkálatok jelenleg folyamatban vannak. A mérlegnek és zárszámadásnak elfogadása után a közgyűlés az igazgatóság-
nak a szokásos felmentvényeket megadta és az üresedésben levő egy igazgatósági helyre egyhangulag *Bocsány* Lászlót a kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank vezérigazgatóját választotta meg. A Hangya központ üzleteredménye az előző évvel szemben hatalmas lendületet mutat és garanciát nyújt a fiatal központ további egészséges fejlődésére.

A katicabogár haszna. Kaliforniában az élősdiék óriási pusztítást vittek végbe a veteményes kertekben. Próbálkoztak mindenféle szerrel, de egysé vált be. Végre a katicabogár segítségéhez folyamodtak. A tengerparton a téli hónapokban megdermedt, téli álmukat alvó katicabogarakat összeszedték és az állami hűtőházakban helyezték el. Tavasszal pedig a gazdák, mikor az első meleg kisütött, szántóföldjeiken szét-hintették. E kis bogarak aztán elpusztították a levelek élődsi állatait. Amerikában a katicabogarak nemes munkájukért állami felügyelet alatt állanak.

Szarvasmarhák bőgölycsomói. Az üszök hátán gyakran látható csomók rendszeren a marhabögöly-légy lárvájának a bőr alatt történt megtelepedése okozta gennyes üregek, melyeknek tetején egy-egy nyílás van és ezen gennyes váladék szivárog elő. A bőgöly-légy legeltetés folyamán a nyári hónapokban rakja le petéit a marha testére, ahonnan az időközben kikelt apró lárvák hosszú vándorlás után végül a hát bőre alá jutnak és ott növekedvén, február hónaptól kezdve a már jelzett csomók képződését indítják meg, április hó végétől kezdve június hó közepéig az időközben kifejlődött lárvák a csomók tetején készített nyíláson kijutnak és a földben bebábozván magukat, azután 4—5 hét múlva mint kész, legyek újból röpködnek és petéket raknak. A lárvák kivándorlása után a csomók rövidesen eltűnnek és a tetejükön készített nyílás is begyógyul, úgy hogy semmi sem jelzi azután azt, hogy az állatnak bőgölycsomói voltak. Az ilyen állat bőre azonban egyszer s mindenkorra kisebb értékű, minthogy a nyílások helyén támadt helyek a bőr cserzése és feldolgozása közben kiesnek, vagy legalább is a bőrt egyenlőtlené alakítják. A gyógyítás legegyszerűbb módja a lárváknak kinyomogatásában és elégetésében áll, de kevesebb fáradsággal a lárvák elpusztíthatók felényire alkohollal főlhígított jodtinktúrájának befeccskendezésével a nyíláson keresztül, vagy pedig horgolóíttel való óvatos kiszedéssel.

Tanítsassuk gyermekeinket!

„Elvész a nép, amely tudomány nélkül való.” A szentírásnak ez a komoly intelme visszhangzik lelkemben, mikor népemét újra meg újra arra akarom buzdítani, hogy tehetségesebb gyermekeit iskoláztassa és a középiskolának legalább négy alsó osztályát végeztesse.

Sok, sőt minden ok amellelt szól, hogy ezt az intelmet komolyan meg kell fontolni és megfogadni. Az imperium megváltozásával a lekapcsolt részek középiskoláinak típusa is megváltozott. A régi gimnázium és reáliskola alsó tagozata egységes lett és jóformán

azonos a régi polgári iskolák tanítástervével. És megállapíthatjuk, hogy ez az egységesítés az élet gyakorlati kívánalmái irányában történt. Kiesett a latin, amely ellen az utolsó két-három évtizedben az életre nevelés nevében annyi panasz hangzott el. És kiesett a számtan anyagából az algebra is. A német nyelv lement a második osztályba. Helyet kapott a történelem és földrajz minden osztályban. Új tantárgyak kerültek be, így a vegytan, fizika, közgazdasági és jogi ismeretek, egészségtan és gyorsírás. Tehát olyan tantárgyak, melyek az élet gyakorlati követelményeit lesznek hivatva szolgálai.

A mai középiskola alsó tagozata olyan szűkebb körű egységes miveltiséget ad, amelyre szüksége van minden intelligensebb iparosnak, kereskedőnek, kisgazdának. Ezt az alsóbbfokú műveltséget meg kell szereznie minden tehetségesebb, nyiltabb eszű magyar gyermeknek, ha azt nem akarjuk, hogy fajunk művelődési folyamatába hanyatlás és visszaesés következze be. Fajunknak azt a művelődési nívót, amelyre évtizedeken át tartó céltudatos munkával felküzdötte magát, semmi körülmények között feladnia nem szabad. Eddig könnyebb volt ezt a színvonalat megtartania. Most számtalan akadállyal kell megküzdenie, de a küzdőtért elhagynia nem szabad.

Nem szabad azért sem, mert nemcsak általános nemzeti és faji szempontok parancsolják, hanem ugyanezt követelik a gyakorlati élet kívánalmái is. Fiatalságunknak az állami és más köztisztviselői pályákra való elhelyezkedése nagyon megnehezedett. Ez a tény komoly megfontolásra kell hogy indítson szülőt és ifjat egyaránt s mindazokat, akik az ifjuság nevelésére hivatottak. Ha az ifju ember jeles érettségi bizonyítvánnyal kezében elébem áll s azt kérdezi, hogy minő tanácsot adok, merre menjen, őszinte lélekkel feltárom a pályák nehézségeit, a jövő boldogulás akadályait s nem tudok feleletet adni kérdésére. De ha egy 13—14 éves gyermek áll elém a maga III—IV osztályú végzettségével, annak teljes felelősségem világos tudatában tudok feleletet adni: tehetségei, hajlamai figyelembevételével ajánlani fogom az ipari, kereskedelmi pályát, vagy azt mondom neki: menj haza vagy egy földműves iskolába s ott elsajátítván a fejlettebb és okoskerü gazdálkodási ismeretek elemeit, műveljed atyáid földjét s tanítsd embertársaidat, a falusi kisgazdákat a helyes gazdálkodás elemeire. Ne mondja azt nekem senki, amit nem régen egy falusi lelkész-barátomtól hallottam, hogy az ilyen félig művelt, iskolát elhagyott emberek veszélyesek a falu szellemének helyes irányban való vezetésére. Nem ezek veszélyesek, hanem azok a verejtékes munkától irtózó, a háboru forgatagában országot-világot látott s hazatért katonák, akik kellő erkölcsi alapozás nélkül a kommunizmus és a

szovjetelek gazdasági jelszavait szívták magukba s azoktól elvesztették józan ítéletüket.

Az iskola más szellemű légkörben él és munkálkodik és más jelszókat hirdet és terjeszt. Ha egy kissé szétnézünk magyar falvainkban, lehetetlen észre nem vennünk, hogy minden kulturának és haladásnak a pap és tanító mellett azok a kiszegők a pártolói, szószólói és zászlóvivői, akik a középiskola alsóbb osztályainak végzése után hazamentek s atyáik földjébe akasztották ekéiket.

Hallani vélem az ellenvetést: minek az, hiszen középiskola nélkül is megél és megművelheti azt a 10—20 hold földet s megszerezheti övéinek a mindennapi kenyeret? Erre csak azt felelhetem: menjen el a papjához vagy az ő iskolázott szomszédjához, nézze meg az ő szántását, az ő méhesét, az ő gyümölcsösét s látni fogja a nagy különbséget a maga őseitől rászállott s emezeknek megtanult s helyesen alkalmazott okszerű gazdálkodási módja után előálló eredményekben. Szóval a megélhetés gondjaival küzdő ember szemüvegén, akár a fajom jövőjéért aggódozó lelkem töprengéseim keresztül nézem ezt a kérdést, mindenképpen azt látom, hogy „elvész a nép, amely tudomány nélkül való” s azért újból csak azt hangoztatom, hogy küldjünk *középiskolába minden magyar gyermeket, akinek szülői a taníttatás költségeit a mai kedvező gazdasági viszonyok mellett megbirják.*

Dr. Gál Kelemen.

Elnökünnepelés a marosvásárhelyi csizmadia társulatban. A székely fővárosban a csizmakészítő ipartársulat meleg ünnepelésben részesítette köztisztületben álló elnökét, Bálinth Jánost. A társulat megfestette Bálinth arcképét, melynek átvételére július 22-én az összes ipartársulatok elnökségének jelenlétében díszülést tartottak. Este pedig társas vacsorán szélesebb körben folytatták az öreg ur tisztületét.

A kvóta marháknak nem lájuk elég hasznát. Egyfelől a sertésekből rendkívül sokat csempésznek át a határon Magyarország felé s így a kivitel a városi élelmezést éppen nem javíttatja, másfelől pedig az exportőrök marháikat oly városoknak igyekeznek átadni, ahol nincs nagy vágómarhaszükség s így a kvótamarha egy része megint visszakerül hozzájuk. Ezért az állam egyfelől szigorú határfelügyeletet rendelt el, másfelől pedig Romániában megállapított tizenegy várost, melyeknek a részmarhát az exportőrök a jövőben átfogják adni.

Ezzel kapcsolatban egyik aradi lapfársunk jelenti, hogy ott a hustermekek közül a zsir ára már elérte különként az 50 leut. Ennek azonban ez a lap elég szomorú magyarázatát adja. Megírtuk már, hogy a kormány a kiviteli engedélyt csak akkor adja ki, ha az exportőr felmutatja az átvételi igazolványt arról, hogy a 33%-ot már át is adta a kijelölt városok erre megbízott mézszárosainak. Lapfársunk azt írja, hogy a regátban akadnak mézszárosok, kik jó pénzért igazolják a meg nem történt átvételt és így a hizott disznó csaknem az utolsó darabig külföldre kerül. Az aradi újság joggal követeli, hogy az ilyen visszaélések meggátolására lépjen szigorú hatósági ellenőrzés életbe.

Emelkedik a gyapot ára. Amerikában a Mississipi folyó elöntötte a gyapottermő vidéket és ennek következtében a gyapot ára Amerikában 30% al emelkedett. A termővidéken száz kiló gyapot 44 dollár (7392 leu.) A Németországból hozzánk kerülő gyártmányok árát azonkívül a munkabér növekvése is emeli, mert Németország a márka értéktelenedése miatt másként nem tudott a munkások rossz anyagi helyzetén segíteni. Nagy küzdelmek vannak a gyapotipar terén közvetlen szomszédunkban, a mi bevásárlási forrásunknál, Csehszlovákiában is. Ott a sokol áremelkedése miatt megszűnt a kivitel és így — hiába van nagy értéke a pénzüknek — mégse vásárolnak a cseh kereskedők semmi külföldi nyersanyagot.

A külföldi piacokon érezhető nagymértékű gyapju és pamuthiány azzal a veszéllyel fenyegeti a romániai szövétáru piacot, hogy téli árut csak csekély mennyiségben és igen drága áron szerezhetnek be a kereskedők.

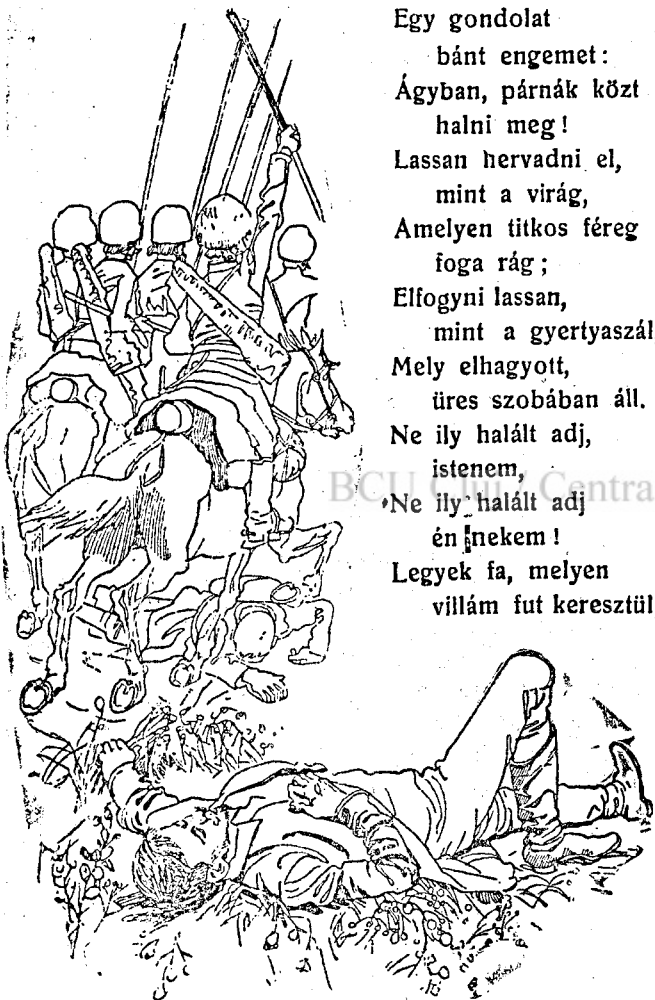
30 millió munkanélküli. A német statisztikai hivatal szerint az egész világon ma állítólag harminc millió munkanélküli ember él. Ázsiát és az angol gyarmatokat nem tekintve, Amerikában van a legtöbb munkanélküli, számuk három és négy millió közt ingadozik. Angliában 19 millió a munkanélküli, Olaszországban 700 ezer, Németországban 196 ezer, Svédországban 58 ezer, Svájcban 146 ezer, Dániában 100 ezer, Hollandiában 60 ezer, Norvégiában 47 ezer, Csehszlovákiában 28 ezer, Németausztriában 17 ezer munkanélküli szerepel a statisztikában.

Csomagforgalom Magyarország felé. Fontos mozzanat lesz az utódállamok gazdasági vérkeringésének összekapcsolódásában a csomagforgalom megindeződése Magyarország és Románia között. Az erre vonatkozó tárgyalások Lükösházán folytak le, melyen Romániát dr. Gál Gábor nagyváradai postafőtiszt, Magyarországot pedig Bugyi József postafőtiszt és Z. ideg László postafelügyelő képviselték. A tárgyalások a legsimább mederben folytak annál is inkább, mert a magyar posta kiküldöttelei úgy udvariasság, mint hozzáér-

tésben nagyon megkönnyítették a tárgyalások menetét. Megállapodtak abban, hogy a postacsomagok kicserélése a román-magyar postaviszonylatban mindenkor Kurticson a magyarországi csomagok vámkezelése Aradon történik.

MULATTATÓ

Egy gondolat bánt engemet...

Egy gondolat
bánt engemet:
Ágyban, párnák közt
halni meg!
Lassan hervadni el,
mint a virág,
Amelyen titkos féreg
foga rág;
Elfogyni lassan,
mint a gyertyaszál,
Mely elhagyott,
üres szobában áll.
Ne ily halált adj,
istenem,
Ne ily halált adj
én nekem!
Legyek fa, melyen
villám fut keresztül,

Vagy melyet szélvész csavar ki tövestül
Legyek kőszirt, mit a hegyről a völgybe
Eget-földet rázó mennydörgés dönt le... —
Ha majd minden rabszolgánép
Jármát megunva sikra lép,
Pirosuló arccal és piros zászlókkal
És a zászlókon eme szent jelszóval:
„Világszabadság!”
S ezt elharsogják,
Elharsogják kelettől nyugatig,
S a zsarnokság velük megütközik:
Ott essem el én,
A harc mezején,

Ott folyjon az ifjúi vér ki szivemből,
S ha ajkam örömteli vég szava zendül,
Hadd nyelje el azt az acéli zörejt,
A trombita hangja, az ágyudörejt,
S holttestemen át
Fujó paripák
Száguldjanak a kivivott diadalra,
S ott hagyjanak engemet össze-íporva. —
Ott szedjék össze elszórt csontomat,
Ha jön majd a nagy temetési nap;
Hol ünnepélyes, lassu gyász-zenevel

És fátyolos zászlók kíséretével
A hőseket egy közös sirnak adják,
Kik érted haltak, szent világszabadság!

Petőfi.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Többeknek. Az utóbbi időben a nyugdíjazás kez-
désében ismételten kértek felvilágosítást. Ma a helyzet
az, hogy az érdemleges döntést a pénzügyminisztérium
hatáskörébe utalták, de azért a román nyelven készített
és felszerelt kérés a „Nyugdíjigazgatóságnál = directia
pensilor Cluj, Str. S. guna (Bartha M.-u.) 14 szám alá
nyújtandók be. Ezt a kérést az igazgatóság alaki szem-
pontból felölvizsgálj s a hiányokat pótolta. Csak a
teljesen szabályszerű kérvényeket küldik le Bukarestbe.
Ámde ma épen a körül foly a harc az erdélyi activ tiszt-

viselők részéről is, hogy az 1922 XV. tc. értelmében szerzett jogok alapján történjék a nyugdíjazás a mai viszonyoknak megfelelő összegben. Ézzel szemben Bukarestben a regátbeli törvényt szeretnék alkalmazni. Ez okból a kérés alakilag is kétféle lehet. Ennek az eldöntésig nehéz helyes kérést beadni. Érdemben sem sietnek a döntéssel. Kétezer kérés vár elintézésre. Az őszre új nyugdíjtörvényt akarnak készíteni. Ez oldaná meg a fenn forgó összes vitás kérdéseket.

Vállalatok figyelmébe. Több tisztviselő vállalatoknál elhelyezést keres. Gazdaságban vagy iparban egyaránt elfogadnak megélhetést biztosító állást. Egy 31 éves irodasegéd tiszt magyarul, románul, németül és szlávul beszél, nős, egy gyermeke van, azonnali állást keres. Vidéki járásbíró, nős egy gyermeke van 40 éves. Kereskedelmi vállalatoknál keres alkalmazást. Keveset románul tud. Vidéki irodatiszt 48 éves irodai vagy ipari foglalkozást keres.

Elhelyező vállalatok tudakozódása a „Magyar Nép” szerkesztőségéhez intézendő.

Orvosok figyelmébe!

Megjelent

Dr. Engelberg Oszkár:

Orvosi terminológiája.

Kiadja a Minerva Irodalmi Részv.-társaság, Kolozsvár.

Ára 100 Lei, — Portó 4 Lei.

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank Rt.
Kolozsvár, Piata Unirii (Mátyás kir.-ter) 7.

Alaptőkéje: 16,000.000 lei.

Tartalékok circa: 15,000.000 lei.

Fiókjai: Désen, Dicsőszentmártonban és Gyulafehérváron.

Affiliált üzletei: Tordaaranyosvármegyei Takarékpénztár

r. t. Tordán, Udverhelymegyei Takarékpénztár

r. t. Székelyudvarhelyen, Alsófehérvármegyei

Gazdasági Bank és Takarékpénztár r. t. Nagy-

enyeden, Bognár és Szántó Erdélyi Kereske-

delmi r. t. Kolozsvárt.

Áruraktárai a vasuti állomás mellett,

Betéteket elfogad, váltókat leszámít,

átutalásokat teljeisit. Safe deposit.

Mindenféle bankszerű üzletet előnyösen végez.

A Minerva Irodalmi R.-T. Kolozsvár.

Kiadásában a következő elemi iskolai könyvek jelentek meg:

Fejes—Felméry: Uj Ábécé (engedélyezés száma 18706/921)	— — — — —	ára 12.—	Lei
Péter—Tóth—Mezey: Olvasókönyv a II. oszt. számára (eng. sz. 26311/921).	— — — — —	11.—	”
Péter—Tóth—Mezey: Olvasókönyv a III. oszt. számára (eng. sz. 26311/921.)	— — — — —	13.—	”
Péter—Tóth—Mezey: Olvasókönyv a IV. oszt. számára (eng. sz. 13051/922.)	— — — — —	14.—	”
Szilágyi: Kolozsmegye földrajza (engedélyezési sz. 39370/921.)	— — — — —	10.—	”
Szilágyi: Földrajz a III—IV. oszt. számára (eng. sz. 13207/922.)	— — — — —	10.—	”
Felméry: Vezérkönyv az Uj Ábécéhez	— — — — —	3.—	”
Számolókönyv a II. oszt. számára (elő-készületen.)	— — — — —	—.—	”
Számolókönyv a III. oszt. számára (elő-készületen.)	— — — — —	—.—	”
Számolókönyv a IV. oszt. számára (elő-készületen.)	— — — — —	—.—	”
Olvasókönyv az V—VI. oszt. számára (elő-készületen.)	— — — — —	—.—	”
Dr. Joanovici: Román—magyar társalgási kézikönyv. Tanítók egységesítő vizsgájára engedélyezve 16000/921. sz. a.	— — — — —	25.—	”
Dr. Joanovici: Rendszeres román nyelvtan (az egységesítő tanítóvizsga anyaga) engedélyezve 16000/921. sz. a.	— — — — —	20.—	”

E könyvek bevezetését a felekezeti fehatóságok engedélyezték.

Ugyanott füzetek és írószerek olcsón kaphatók.

Gyümölcsstermelők figyelmébe!!!

Ujjonnan berendezett likörgyárunk részére párolás utján gyümölcsökből készitendő valódi likörök gyártása céljából veszünk:

meggyet őszibarackot ribiszkét
málnát szedert zöld diót és
kajszinbarackot berkenyét császárkörtét.

BOGNÁR ÉS SZÁNTÓ
ERDÉLYI KERESKEDELMI RÉSZV.-T. CLUJ.